

บทความปริทัศน์

Review Article

การสบฟันไขว้ซึ่งมีสาเหตุจากการเลื่อนไถลของขากรรไกรล่างขณะทำหน้าที่

รักษารัฐ สิทธิโชค ท.บ.¹จินตนา ศิริชุมพันธ์ ท.บ. (เกียรตินิยม), ท.ม. (ทันตกรรมจัดฟัน), อ.ท. (ทันตกรรมจัดฟัน)²¹ นิสิตวุฒิปัตร์ ภาควิชาทันตกรรมจัดฟัน คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย² ภาควิชาทันตกรรมจัดฟัน คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การสบฟันไขว้ซึ่งมีสาเหตุจากการเลื่อนไถลของขากรรไกรล่างขณะทำหน้าที่ ไปทางด้านข้างและ/หรือทางด้านหน้า เกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ การวินิจฉัยแยกโรคตั้งแต่ระยะเริ่มแรกมีความสำคัญ เพื่อให้สามารถวางแผนการรักษาทางทันตกรรมจัดฟันได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากเป็นความผิดปกติที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง หากไม่ได้รับการรักษาตั้งแต่ระยะเริ่มแรก อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของโครงสร้างกะโหลกศีรษะใบหน้าและขากรรไกร บทความปริทัศน์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมบทความที่เกี่ยวข้องและมีการเผยแพร่เมื่อเร็วๆ นี้ โดยศึกษารายละเอียดในแง่ของลักษณะที่พบ การวินิจฉัย ระยะเวลาที่เหมาะสมในการรักษา วิธีการรักษา การคงสภาพ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายหลังการรักษา ทั้งในส่วนของการสบไขว้ฟันหลังและ/หรือการสบไขว้ฟันหน้า ที่เกิดจากการเลื่อนไถลของขากรรไกรล่างขณะทำหน้าที่

(ว.ทันต.จุฬาฯ 2548;28:167-78)

คำสำคัญ: การรักษาทางทันตกรรมจัดฟัน; การเลื่อนไถลของขากรรไกรล่างขณะทำหน้าที่; การวินิจฉัยแยกโรค; การสบฟันไขว้

บทนำ

ปัญหาการสบฟันไขว้ (cross-bite) ที่เกิดจากการกีดขวางการสบฟัน (occlusal interference) ขณะขากรรไกรล่างเคลื่อนมาสบฟัน ทำให้เกิดการเลื่อนไถลของขากรรไกรล่าง (shift of mandible) ทั้งในแนวด้านข้างและ/หรือในแนวหน้า-หลัง ความผิดปกตินี้พบได้บ่อยทั้งในระยะฟันน้ำนมและระยะฟันผสม และมักไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง หากไม่ได้รับการรักษาแล้วจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการในระยะชุดฟันแท้ และมีผลกระทบ

ต่อการเจริญเติบโตของโครงสร้างกะโหลกศีรษะใบหน้าและขากรรไกร ข้อต่อขากรรไกร ตลอดจนระบบบดเคี้ยว ทำให้การรักษามีความยากและซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้น การรักษาในระยะเริ่มแรกที่พบความผิดปกติ จะช่วยให้พัฒนาการของระบบการสบฟันเป็นไปตามปกติ ลดการเกิดบิดเบี้ยวของใบหน้าและขากรรไกร ซึ่งจะส่งผลต่อการทำหน้าที่ของระบบบดเคี้ยว ความสวยงามของใบหน้า และสภาวะจิตใจของผู้ป่วย

Cross-bite caused by functional shift of mandible

Rugrath Sitdhichoke D.D.S.¹

Chintana Sirichompun D.D.S. (Hons), M.D.Sc. (Orthodontics), Dip.Th.B.O.²

¹ Residency training student, Department of Orthodontics, Faculty of Dentistry, Chulalongkorn University

² Department of Orthodontics, Faculty of Dentistry, Chulalongkorn University

Abstract

Cross-bite caused by lateral and/or anterior functional shift of mandible is resulted from various etiological factors. An early differential diagnosis is important for a proper orthodontic treatment plan. Because it is not self-corrected, an untreated functional cross-bite may lead to an abnormality in craniomandibular growth. The purpose of this article was to review recently published and associated articles. The details of which included characteristics, diagnosis, timing and methods of treatment, retention, and post-treatment alterations after the treatment of posterior and/or anterior functional cross-bite.

(CU Dent J. 2005;28:167-78)

Key words: cross-bite; differential diagnosis; functional shift of mandible; orthodontic treatment
